

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE
SUZBIJANJA ZLOUPORABE
OPOJNIH DROGA NA
PODRUČJU OSJEČKO-
BARANJSKE ŽUPANIJE
U 2011. GODINI**

Materijal pripremljen u

*Upravnom odjelu za zdravstvo i
socijalnu skrb Osječko-baranjske županije*

Osijek, ožujka 2012.

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNE STRATEGIJE
SUZBIJANJA ZLOUPORABE
OPOJNIH DROGA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE
ŽUPANIJE U 2011. GODINI**

I. UVOD

Zlouporeba droga i posljedična bolest ovisnosti o drogama pogađa sve društvene slojeve, sve društvene zajednice i sve zemlje te je stoga glavni cilj smanjenje ponude i potražnje droge, a s tim u vezi i zadržati stanje raširenosti zlouporebe droga u okvirima snošljivim za zajednicu kako se ne bi narušile temeljne vrijednosti društva, obitelji i pojedinca.

Zlouporeba droga jedan je od glavnih socijalno-zdravstvenih problema današnje civilizacije, upliće se u razvoj siromašnijih zemalja i odgovorna je za odlijevanje znatnih količina novca u gospodarski razvijenim zemljama, te predstavlja istinski rizik za zdravlje nacije, osobito u vezi sa zaraznim bolestima, a smrtnost je među ovisnicima o drogama veća nego u općoj populaciji iste dobi. Ovisnost o drogama je usko povezana s drugim društvenim problemima kao što su siromaštvo, nezaposlenost, delikvencija, kriminalitet, beskućništvo i dr.

Hrvatski sabor je 1996. godine donio prvu Nacionalnu strategiju suzbijanja zlouporebe opojnih droga koja je bila temeljni dokument za provođenje različitih aktivnosti na području suzbijanja zlouporebe droga te je poslužila za donošenje zakonskih i podzakonskih akata iz navedenog područja.

Sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporebe opojnih droga za 2006.-2012. godinu, koju je Hrvatski sabor usvojio 2005. godine, donose se državni i županijski akcijski planovi za trogodišnja razdoblja, kojima se konkretiziraju pojedini ciljevi i načini ostvarivanja postavljenih ciljeva i mjera iz Nacionalne strategije. Prema Strategiji značajnu ulogu dobila su i županijska povjerenstva koja su formirana kao savjetodavna tijela župana za područje ovisnosti o drogama i koja su na razini županije koordinativna tijela koja trebaju usklađivati sve aktivnosti s ciljem borbe protiv ovisnosti. Pored toga, značajna uloga županijskih povjerenstava je i donošenje različitih programa aktivnosti na razini lokalne zajednice, posebice u pogledu prevencije ovisnosti.

Skupština Osječko-baranjske županije 1998. godine prvi put je razmatrala Informaciju o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporebe opojnih droga u Republici Hrvatskoj na području Osječko-baranjske županije.

U skladu s prijedlogom Vladine komisije za suzbijanje zlouporebe droga i zaključaka proizašlih iz Informacije, Poglavarstvo Županije je 1999. godine osnovalo Povjerenstvo za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporebe opojnih droga na području Osječko-baranjske županije čiji se saziv tijekom godina nekoliko puta mijenjao.

II. CENTAR ZA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU MENTALNOG ZDRAVLJA, PREVENCIJE I IZVANBOLNIČKOG LIJEČENJA OVISNOSTI

Centar za prevenciju i liječenje bolesti ovisnosti u Osijeku započeo je s radom 2000. godine kao ustrojbeno jedinica Doma zdravlja Osijek, a njegovo financiranje do 2005. godine uglavnom se svodilo na financiranje iz sredstava Osječko-baranjske županije i sredstava Grada Osijeka.

Od početka 2005. godine, slijedom Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i Zakona o zdravstvenoj zaštiti Centar je postao organizacijska jedinica Zavoda za javno zdravstvo, a u financiranje su se dijelom uključili Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

2009. godine u okviru Mreže javne zdravstvene službe za Osječko-baranjsku županiju određena su 3 tima mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti. Pravilnikom o standardima i normativima prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznog zdravstvenog osiguranja utvrđeno je da tim u sastavu ima 1 spec. psihijatra, 1 psihologa, 1 višu medicinsku sestru (medicinski tehničar) te 1 medicinsku sestru (medicinski tehničar). U 2010. godini po prvi puta je ugovorena usluga zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti.

Sastav postojećeg tima Centra je 1 specijalist obiteljske medicine, 1 liječnik obiteljske medicine, 1 viša medicinska sestra te 1 medicinska sestra, iz čega je vidljivo da sastav tima nije sukladan propisanom kadrovskom normativu. Unatoč činjenici da tim nije sukladan propisanom kadrovskom normativu, on je ugovoren jer je takav zatečen. Slična situacija je u većini županija u Republici Hrvatskoj. Od 1. kolovoza 2011. godine temeljem ugovora o djelu djelatnost u Centru obavlja i psihijatar kako bi se upotpunio postojeći tim.

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11. i 12/12.) Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije promijenio je 21. ožujka 2011. godine naziv Centra za prevenciju i liječenje bolesti ovisnosti u Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti.

a) **Financijsko poslovanje Centra u 2011. godini**

U ovom dijelu Izvješća prikazana je struktura prihoda i rashoda Centra u 2011. godini.

U 2011. godini u Centru su ostvareni prihodi u iznosu od 1.426.462,00 kune. Rashodi su iznosili 1.313.278,00 kuna.

Financijsko izvješće o poslovanju Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. godine prema propisanim obrascima

Prihodi	kn
Prihodi ostvareni iz Proračuna Županije	50.000,00
Prihodi ostvareni iz Proračuna Grada Osijeka	200.000,00
Prihodi ostvareni iz Državnog proračuna-Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	340.000,00
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi - preneseni višak iz 2010. godine	374.779,00
Prihodi ostvareni na temelju ugovora s HZZO-om	461.683,00
PRIHODI UKUPNO	1.426.462,00
Rashodi	kn
Plaće	775.095,00
Ostali rashodi za zaposlene	11.750,00
Doprinosi na plaće	107.736,00
Naknade troškova zaposlenima (službena putovanja, naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život, usavršavanje)	49.266,00
Rashodi za materijal i energiju (uredski materijal, materijal i sirovine, energija, službena radna i zaštitna odjeća i dr. usluge)	180.276,00

Rashodi za usluge (najamnina i režijski troškovi za prostor u DZ Osijek, usluge promidžbe i informiranja-Osječki sajam i STV, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, ugovori o djelu- psihijatar i ostale usluge-odlaganje infektivnog otpada)	154.845,00
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	11,00
Ostali financijski rashodi (negativne tečajne razlike po računu)	12,00
Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna-specijalizacija	12.000,00
Tekuće donacije (udrugama za borbu protiv ovisnosti)	7.500,00
Nematerijalna imovina (licence)	1.414,00
Postrojenja i oprema (uredska oprema i namještaj, komunikacijska oprema)	13.373,00
RASHODI UKUPNO	1.313.278,00
VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA	113.184,00

Ostvareni višak prihoda iz 2011. godine u iznosu od 113.184,00 kuna, prema informaciji Zavoda za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, koristit će se za obavljanje djelatnosti Centra u 2012. godini, odnosno za rashode koje nisu realizirali u 2011. godini:

1. Prijevozno sredstvo u cestovnom prometu 84.000,00 kuna
2. Računala i računalna oprema 29.184,00 kuna

b) Izvješće o obavljanju djelatnosti Centra za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti Osijek

Tijekom 2011. godine Centar je evidentirao 73 novoprimljena pacijenta (39 opijatskih i 34 neopijatska). Tom broju dodani su pacijenti koji su u Centru registrirani tijekom prijašnjih godina, ukupno 195, tako da je sveukupno bilo 268 aktivnih pacijenata. Od toga broja 210 pacijenata (78,36%) su opijatski ovisnici, a 58 (21,64%) su neopijatski konzumenti i/ili ovisnici. Do 2009. godine imali su prevagu tzv. neopijatskih ovisnika (2/3), a 1/3 je konzumirala opijate. Od 2010. godine omjer opijati : neopijati je 3,62:1. Prosječan broj godina koje pacijent provede u tretmanu Centra je 4,02 godina.

Od polovine 2011. godine djelatnost Centra proširena je na područje mentalnog zdravlja i u tom razdoblju zabilježena su 23 takva pacijenta te je ukupan broj pacijenata iznosio 291.

Većina pacijenata je iz Osijeka, ukupno 185. Iz Đakova je upućeno 29 pacijenata. S područja Belog Manastira upućeno je 20 pacijenata, iz Našica 12, iz Valpova 7, iz Donjeg Miholjca 2, a iz drugih županija 13 pacijenata. Tijekom 2009. - 2011. godine bilježi se kontinuirani povećani priliv pacijenata s područja Belog Manastira.

Najveći broj aktivnih pacijenata samoinicijativno se javio u Centar, njih 123, 37 je uputio sud, 23 državno odvjetništvo, 18 pacijenata je upućeno od strane obitelji, a od strane liječnika, škola i ostalih (uvjetni otpusti iz penalnog sustava, odgajatelji i sl.) upućeno je ukupno 67 pacijenata.

Na području sekundarne prevencije (liječenja) tijekom 2011. godine obavljeno je ukupno 15466 intervencija i to: 144 prva pregleda, 2663 kontrolna pregleda, 276 tretmana s roditeljima, 268 Pompidou upitnika (ispunjavanje individualnih zdravstveno-statističkih izvješća o ovisnicima u programu liječenja), 12 intervencija u rješavanju zdravstvenih potreba ovisnika, 56 savjeta ovisniku ili članu obitelji do 5 minuta, 4154 uzimanja uzorka urina, 6487 testiranja na različite psihoaktivne tvari iz uzorka urina, 37 uzimanja uzorka kapilarne krvi, 146 testiranja na markere hepatitisa iz uzorka kapilarne krvi, 353 intervencije telefonom (23 kontakta s predstavnicima pravosuđa i 19 s centrima za socijalnu skrb, 111 s liječnicima obiteljske medicine, 133 s pacijentima osobno, 67 s obiteljima i ostalo), 36 ekspertiza, 94 izvješća za sustav pravosuđa (19 za centre za socijalnu skrb i 75 upućenih sustavu pravosuđa), 60 obrada podataka i izvješća, 251 registriranje i evidentiranje te 118 savjetovališnih kontakata.

268 pacijenata bilo je 2317 puta na pregledu u Centru, što prosječno iznosi 8,64 pregleda po osobi. Od ukupnog broja aktivnih pacijenata 221 je muškog spola (82,46%), a 47 pacijenata je ženskog spola (17,54%). Najveći broj pacijenata je u dobnoj skupini od 26-30 godina, odnosno od 31-35 godine, ukupno 135. U dobnoj skupini od 21-25 godine je 50 pacijenata. U dobnoj skupini od 36-40 godina je 38 pacijenata. U dobnoj skupini od 16-20 godina je 28 pacijenata, a iznad 40 godina je 16 pacijenata. U dobnoj skupini od 11-15 godina je 1 pacijent.

Kod opijatskih ovisnika prosječna dob konzumacije prve psihoaktivne tvari je 16,15 godina, a prosječna dob prve konzumacije opijata je 19,57 godina. Tijekom proteklih pet godina povećava se udio opijatskih ovisnika u ukupnom broju aktivnih pacijenata, ali i u ukupnom broju novoprimljenih pacijenata, što se odražava na promjene u dobnoj strukturi pacijenata.

Svi pacijenti u Centru prate se i po tome što uzimaju kao primarnu, a što kao sekundarnu psihoaktivnu tvar. Pod primarnom psihoaktivnom tvari podrazumijeva se ona tvar koju pacijent češće uzima, odnosno tvar koja je glavno sredstvo ovisnosti. Od ukupnog broja aktivnih pacijenata (268) 205 pacijenata kao primarnu psihoaktivnu tvar konzumira opijate, 52 kanabis, 5 kokain, 1 lijekove te 1 pacijent alkohol.

Glavna sekundarna psihoaktivna tvar je iz grupe marihuane (kanabis) i konzumira je 112 pacijenata. Tijekom posljednje četiri godine bilježi se porast konzumacije kokaina kao sekundarne psihoaktivne tvari kod 18 pacijenata, a broj konzumenata koji konzumiraju amfetamine kao sekundarnu psihoaktivnu tvar je i nadalje velik, ukupno 19 pacijenata. Od ukupnog broja pacijenata njih 215 pored primarne psihoaktivne tvari konzumira barem još jednu.

Od 268 pacijenata, 205 pacijenta su opijatski ovisnici, a 5 pacijenata su ovisnici o drugoj "teškoj" drogi-kokainu. Manji broj ovisnika, ukupno 55 prethodno je liječeno u nekoj drugoj ustanovi. Uz nove opijatske ovisnike (39) u Centru se liječe i ovisnici prijavljeni proteklih godina, a čije je liječenje u tijeku. Trenutačno je u tretmanu 210 opijatskih ovisnika. U okviru sekundarne prevencije provodi se sa svakim pacijentom individualni rad, a s prisutnim članovima njegove obitelji obiteljsko savjetovanje. Na svakom prvom i kontrolnom pregledu provodi se detaljan pregled koji podrazumijeva anamnezu (obiteljsku, ovisničku, osobnu i socijalnu), klinički pregled, orijentacioni neurološki pregled, trenutni psihički status te testiranje na različite psihoaktivne tvari. Ovi ovisnici se uključuju u neku od mogućih načina supstitucijske terapije, metadonsku terapiju, terapiju buprenorfinom ili u tzv. drugg-free pristup. Osim toga liječe i komorbiditet uključivanjem potrebitih psihofarmaka. Tijekom 2011. godine bilježe sve učestaliju pojavu zlorabe buprenorfina (supstitucijska terapija), kao konzumacije prve droge s ilegalnog tržišta kod ukupno 29 pacijenata. 173 ovisnika provodilo je ili provodi jednu od supstitucijskih terapija, a 37 ovisnika je na drugg-free tretmanu.

Od početka rada Centra evidentirano je ukupno 516 opijatskih ovisnika. 386 ovisnika opijate uglavnom konzumira intravenozno, a 130 ušmrkavanjem. S obzirom na rizično ponašanje, korištenje zajedničkog pribora, nekritične spolne odnose, pozitivni nalazi markera na hepatitis B i/ili C često su prisutni. Testiran je ukupno 241 opijatski ovisnik. Marker na hepatitis B pozitivan su kod 29 ovisnika, na hepatitis C 85, a na hepatitis B i C pozitivno je 18 ovisnika. Nijedan ovisnik nije pozitivan na HIV. Kod ponovljenog testiranja 47 pacijenata otkriveno je 20 novih pozitivnih nalaza (1 na hepatitis B, 14 na C, 5 na B i C).

Najveći dio neopijatskih konzumenata ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja od strane državnog odvjetništva, prekršajnog suda ili centra za socijalnu skrb koja se provodi u Centru. O početku i/ili tijekom, odnosno završetku izrečene mjere Centar obavještava nadležne ustanove i institucije.

Dio opijatskih ovisnika također ima izrečenu mjeru obvezatnog liječenja koja se provodi u Centru. Tijekom 2011. godine bilježe i tzv. uvjetne otpuste iz penalnih ustanova.

Upućeno je ukupno 62 osobe radi provođenja mjera obvezatnog liječenja u sklopu uvjetnih otpusta iz penalnih ustanova, ukupno 19, 2 uvjetne kazne, 41 osoba radi izrečene mjere obvezatnog liječenja od strane suda (izrečena prva mjera kod 35 osoba, kod 6 osoba izrečena ponovljena mjera). Mjeru je završio 21 ovisnik, 2 mjere su prekinute zbog prestanaka javljanja, 39 mjera je u tijeku, 2 ih nije završilo mjeru, 1 se nije javio na izvršenje mjere.

Ekspertiza o završenom liječenju upućenih sustavu pravosuđa i evaluacija o provođenju supstitucijske terapije opijatskih ovisnika upućene liječnicima opće medicine i dr. bilo je ukupno 36. Izvještaja o stanju izvršenja mjera obvezatnog liječenja za pacijente upućene sustavu pravosuđa i centrima za socijalnu skrb bilo je 94.

Sastavni dio tretmana je i rad s obitelji ovisnika (roditelji ili supružnici) kojih je u 2011. godini bilo 276. Za osobe koje se ne žele identificirati osigurava se i provodi savjetovališni rad s mladima i/ili članovima njihove obitelji. Kroz Savjetovalište obavljeno je 118 stručnih intervencija.

Na području mentalnog zdravlja 23 pacijenta su prošla kroz 113 stručnih intervencija, od toga 14 prvih pregleda, 6 kontrolnih pregleda, 8 intervjua, 11 psihijatrijskih pregleda, 31 intervenciju psihologa, 6 psiholoških obrada, 6 intervencija telefonom, 8 uzimanja uzoraka urina te 23 testiranja na različite psihoaktivne tvari iz uzorka urina.

Tijekom 2011. godine na području primarne prevencije održano je 10 radionica za učenike, 1 tribina za mlade, 3 testiranja učenika (slučajni uzorak) te 9 edukacija za zdravstvene djelatnike-medicinske sestre. Djelatnici Centra sudjelovali su na 8 stručnih skupova; Tretman ovisnika, Kreativna psihofarmakoterapija, Radionica o programima primarne prevencije, Prevencija alkoholizma, Obitelj ovisnika, Kvaliteta zdravlja ovisnika, Problem patološkog kockanja, Mentalno zdravlje u zajednici.

Realizirana su 2 projekta, "Prevencija ovisnosti" u sklopu kojeg su prezentirane preventivne aktivnosti Centra na Sajmu zdravlja u Osijeku, na IV dječjem sajmu u Osijeku te je obilježen Dan borbe protiv ovisnosti i Mjesec borbe protiv ovisnosti.

Tijekom školske godine 2010./2011. na području Osječko-baranjske županije, u srednjim školama i u dijelu osnovnih škola, provodio se projekt "Testiranje u školama".

Cilj programa je rano otkrivanje eksperimentatora različitih psihoaktivnih tvari i njihovo rano uključivanje u tretman te senzibilizacija roditelja za odgovorno roditeljstvo. Ciljna skupina je slučajni uzorak učenika osmih razreda i učenika srednjih škola (20% ukupnog broja upisanih učenika), na području Osječko-baranjske županije.

Projekt se provodio u nekoliko faza:

1. na Aktivu ravnatelja škola s područja Osječko-baranjske županije predstavljen je projekt, način provedbe projekta, kao i obveze škole (prikupljanje suglasnosti)
2. prikupljanje suglasnosti roditelja/staratelja o dozvoli testiranja njihove kćeri/sina (škole koje su zatražile stručnu pomoć Centra, izvršili su edukaciju roditelja o ranom prepoznavanju konzumacije psihoaktivnih tvari, nekim odgojnim elementima te su predstavili projekt)
3. kontakt s odgovornom osobom u školi uz dogovor o datumu provedbe projekta - testiranja (datum poznat samo kontakt osobi)
4. ulaskom djelatnika Centra u školu, izabran je slučajni uzorak učenika koji će pristupiti testiranju (škole su određivale slučajni uzorak učenika - npr. otvaranje imenika, cijeli razred, izvlačenje brojeva, jedna smjena učenika u školi...)
5. uzimanje uzorka urina pod nadzorom zdravstvenih djelatnika
6. uzorak urina testirao se brzim kvalitativnim testovima
7. izrada izvješća o rezultatima provedenog testiranja:
 - za potrebe škole - grupni statistički izvještaj o broju testiranih učenika, odnosno brojčano izvješće o rezultatima testiranja (bez imena i prezimena učenika)
 - roditeljima:

- pismeni dopis o izvršenom testiranju, rezultatima provedenog testiranja
- pozitivni nalazi testiranja poslani su roditeljima putem pismene preporučene pošiljke
- roditeljima čija djeca nisu testirana (nije mogao dati uzorak urina ili je odbijeno davanje uzorka urina), također se uputio pismeni dopis s preporukom o mogućnosti dolaska u Centar.

Projektom je obuhvaćeno ukupno 37 škola: 12 osnovnih i 25 srednjih škola.

U razdoblju od 31. siječnja do 30. svibnja 2011. godine izvršeno je testiranje izabranog uzorka učenika srednjih škola s područja Osječko-baranjske županije na psihoaktivne tvari. Testiranje su provele djelatnice Centra.

Na području Osječko-baranjske županije u školskoj godini 2010./2011. upisano je ukupno 40177 učenika u osnovne i srednje škole, a Projektom je bilo obuhvaćeno 12317 učenika. Suglasnost na testiranje djece na psihoaktivne tvari potpisalo je 7996 roditelja, što je 19,90% (7996/40177) na ukupan broj učenika, odnosno 64,92% na ukupan broj Projektom obuhvaćenih učenika.

Gledano prema ukupnom broju Projektom obuhvaćenih učenika srednjih škola u Županiji ukupno je testirano 2212 učenika, odnosno 17,96% učenika (2212/12317). Gledano prema broju učenika čiji su roditelji dali svoju pisanu suglasnost za testiranje testirano je ukupno 27,66% (2212/7996) učenika. Ukupan broj pozitivnih učenika u odnosu na broj testiranih učenika bio je 7, odnosno 0,32% (7/2212).

Ukupno 88 roditelja/staratelja putem pismene obavijesti pozvani su u Centar radi daljnje intervencije (bilo zbog detektiranog pozitivnog nalaza ili zbog toga što učenik nije dao i uzorak urina na analizu). Pozivu se odazvalo samo 6 roditelja.

U interpretaciji ovih rezultata bitno je istaknuti kako je riječ o izabranom uzorku, a ne slučajnom. Naime, budući su samo učenici čiji su roditelji potpisali suglasnost za testiranje na psihoaktivne droge uključeni u istraživanje, ostaje otvoreno pitanje koliki se broj pozitivnih krije u skupini učenika čiji roditelji nisu dali svoju suglasnost. Isto tako bitno je istaknuti kako postoji i skupina učenika čiji su roditelji dali svoju suglasnost, no učenici nisu testirani jer sami nisu željeli pristupiti testiranju iako su bili uključeni u uzorak. Opravdano dakle postoji sumnja kako su neki učenici koji su moguće konzumirali psihoaktivne tvari svjesno izbjegli podvrgavanje testiranju kako ne bi bili otkriveni.

Smatra se da je glavni nedostatak u provedbi ovog Projekta bila nepripremljenost obrazovnog sustava za ishođenje pismenih suglasnosti roditelja, ali istovremeno i loša informiranost i stavovi roditelja o problematici ovisnosti kod mladih ovog uzrasta.

Za Projekt "Testiranje u školama" utrošeno je ukupno 69.755,14 kuna. Osječko-baranjska županija je za taj Projekt u 2011. godini osigurala 50.000,00 kuna koji su doznačeni Zavodu za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije. Razlika troškova financirana je iz drugih izvora sredstava.

Sagledavajući sve navedene podatke o radu Centra u 2011. godini potrebno je istaknuti sljedeće:

- tijekom 2010. godine u Republici Hrvatskoj situacija je relativno stabilna, ukupno je liječeno 7550 osoba, od čega 6175 osoba zbog opijatnog tipa ovisnosti (81,8%). Stopa liječenih ovisnika u 2010. godini iznosila je 253/100.000 stanovnika u dobi 15 - 64 godine. U usporedbi sa republičkom stopom, stopa liječenih osoba na području Osječko-baranjske županije iznosila je 127,3/100.000 stanovnika, a stopa liječenih opijatskih ovisnika iznosila je 91,2/100.000 stanovnika (prema podacima iz Izvješća o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2010. godini)

- u ovom izvještajnom razdoblju bilježi se blagi porast broja novoprimljenih pacijenata
- nastavlja se trend smanjenja broja pacijenata upućenih iz sustava pravosuđa uz istovremeni porast upućenih iz penalnih ustanova
- bilježi se pojava zlouporabe Buprenorfina (supstitucijska terapija) kao prve ulazne droge nabavljene na ilegalnom tržištu
- trend porasta broja novih opijatskih ovisnika zabilježen tijekom protekle četiri godine nastavlja se i u ovom izvještajnom razdoblju, kao i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata
- omjer aktivnih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je 3,62:1
- omjer novoprimljenih pacijenata koji konzumiraju opijate, u odnosu na one koji konzumiraju neopijate je 1,12:1
- bilježi se porast broja novih opijatskih ovisnika sve mlađe dobne skupine i porast broja opijatskih ovisnika u odnosu na ukupan broj aktivnih pacijenata
- registriranje sve mlađe dobne skupine opijatskih ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije tzv. "lakih" droga, kao i vrlo liberalnog stava prema konzumacijama istih, i neznanja o štetnostima u populaciji mladih, ali i u drugim društvenim sferama
- nastavlja se pojava roditelja ovisnika koji imaju uglavnom malu djecu čije posljedice su teško predvidive, ali zasigurno će rezultirati novim i teškim problemima kako u obiteljima, tako i u široj društvenoj zajednici
- smanjenje broja neopijatskih eksperimentatora, konzumenata i ovisnika u tretmanu Centra.

U proteklih dvanaest godina u terapijske zajednice (TZ-e) iz Centra je upućeno ukupno 70 ovisnika; 49 ovisnika odlučila su se za TZ-u u Republici Hrvatskoj, a 21 ovisnik za TZ-e izvan granica Republike Hrvatske. Trenutačno je u programu TZ-a 5 ovisnika, 32 ovisnika izašlo je iz programa u prvoj godini. Program TZ-a završilo je 26 ovisnika (1 je preminuo). Smatra se da ovako visoki broj opijatskih ovisnika u tretmanu TZ-a, kao i broj pacijenata koji su završili program TZ-e je pokazatelj kvalitete rada ovog Centra, kao i spremnosti na suradnju s drugima. S obzirom da je ovisnost kronična recidivirajuća bolest ne treba začuditi podatak da je od 25 ovisnika njih 9 recidiviralo (1 ovisnik recidivirao je u u razdoblju od 1 mjeseca, 2 u razdoblju od 2 do 6 mjeseci, a 6 ovisnika recidivirala su u razdoblju od 3 do 6 mjeseci po izlasku iz TZ-e).

Od osnutka Centra umrlo je 25 ovisnika (14 predoziranja, 3 prometne nesreće, 1 nesreća, 1 cerebrovaskularni insult, 3 suicida, 3 druge bolesti). Tijekom 2007. godine bilježi se najveći broj umrlih (7 opijatskih ovisnika: 2 u prometnoj nesreći, 2 zbog suicida, 3 zbog predoziranja). Tijekom 2011. godine umrle su 3 osobe.

III. PROVEDBA NACIONALNE STRATEGIJE SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

PREGLED PO DJELATNOSTIMA

a) Djelatnost socijalne skrbi

Tijekom 2011. godine aktivnosti stručnih radnika **Centra za socijalnu skrb Osijek** bile su vezane za:

- I. Izradu mišljenja o konzumentima opojnih sredstava, počiniteljima kaznenih djela i prekršaja za potrebe Općinskog, Županijskog, Prekršajnog suda i državnih odvjetništava:
- za maloljetne osobe (do 18. godine) - 38
 - za mlađe punoljetne osobe (do 21. godine) - 57
- Sveukupno: 95 osoba

II. Provođenje odgojnih mjera

Tijekom godine izrečeno je 44 odgojne mjera Pojačane brige i nadzora, od toga broja 4 je bilo vezano za kaznena djela zlouporabe droge.

Posebne obveze:

- podvrgavanje stručno medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti - ukupno 4 osobe u predpripremnom postupku
 - uključivanje u skupni ili pojedinačni rad u savjetovalištu - ukupno 6 osoba
- Sveukupno: 10 osoba

Posebne obveze izrečene od strane suda

- podvrgavanje stručno medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge - ukupno 2 osobe

III. Individualni savjetodavni rad s mladima i njihovim roditeljima iz kategorije rizične populacije, neotkrivenih

- 5 osoba, 4 maloljetne te 1 mlađa punoljetna osoba

IV. Upućivanje na smještaj u terapijske zajednice

- 13 novih smještaja,
- 9 obustava smještaja

Na temelju brojčanih pokazatelja, praćenja pojave te tretmana uočava se nešto veći broj osoba u odnosu na izrečene mjere u 2010. godini. Uočen je recidiv već evidentiranih osoba. Radi se najvećim dijelom o eksperimentatorima s opojnim sredstvima i o kaznenim djelima posjedovanja i dilanja.

I nadalje je pojavnost učestalija kod mlađe punoljetne populacije iako se javljaju eksperimentatori i među maloljetnima te djecom. Zabrinjavajuća je pojava sve mlađih konzumenata alkohola kao i pijenje alkohola kao načina zabave. Značajno je veći broj tih osoba u odnosu na 2010. godinu. Manji broj ovisnika je vidljiv posebno kroz mali broj upućivanja u Centar za prevenciju u Osijeku. U kontaktu s Općinskim državnim odvjetništvom i Centrom za prevenciju uočena je nova pojava konzumenata tableta kao novim i sve češćim sredstvom ovisnosti među maloljetnicima, za što nemaju evidentirane podatke.

Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb **Beli Manastir** tijekom 2011. godine aktivnosti su bile usmjerene na individualne razgovore s maloljetnicima, mlađim punoljetnicima i njihovim roditeljima, a vezano za izradu socijalnih anamneza za potrebe Odvjetništva i Suda, te na razgovore s maloljetnicima kod kojih su bili prisutni određeni poremećaji u ponašanju i s njihovim roditeljima. Nekim roditeljima savjetovano je da sa svojom djecom posjete Centar za prevenciju kako bi potvrdili ili otklonili sumnje da njihovo dijete koristi opojna sredstva. Maloljetnike i mlađe punoljetnike koji su napustili srednjoškolsko obrazovanje upoznali su sa osnovama programa stručnog osposobljavanja koje se provodi pri Zavodu za zapošljavanje te su upućeni da se obrate Zavodu kako bi dobili informacije o uvjetima za ostvarivanje prava na besplatno osposobljavanje. Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku izreklo je jednu zaštitnu mjeru liječenja, odnosno odvikavanja od ovisnosti u Centru za prevenciju za mlađeg punoljetnika s prebivalištem na području Baranje. Tijekom 2011. godine jedna ženska osoba smještena je u Terapijsku zajednicu "Papa Ivan XXIII" koju je napustila nakon 2 mjeseca, a dvije muške osobe su smještene u Terapijsku zajednicu u Vrbići koju su također napustili.

Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb **Donji Miholjac** tijekom 2011. godine evidentiran je jedan slučaj zlouporabe droga koji se odnosi na mlađeg punoljetnika. Isti je ranije evidentiran u ovom Centru radi počinjenih prekršaja, a u Centar se javio samoinicijativno sa zamolbom za pomoć oko smještaja u terapijsku zajednicu. Smješten je u Terapijsku zajednicu u Vrbici.

Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb **Đakovo** evidentirano je 25 ovisnika (5 ženskih i 20 muških osoba). Od toga broja troje nije završilo srednju školu. Jedan ovisnik upućen je na liječenje u Udrugu za prevenciju ovisnosti, pomoć ovisniku i povremenom uzimatelju droge "Moji dani" iz Krapine koju je samovoljno napustio tijekom godine. Savjetodavni rad je proveden s 21 ovisnikom (16 muških i 5 ženskih).

Prekršajni sud izrekao je zaštitnu mjeru obaveznog liječenja od droge ili drugih ovisnosti trojici punoljetnih ovisnika (izvanbolničko liječenje). Prema Zakonu o sudovima za mladež izrečena je odgojna mjera posebne obveze da se podvrgnu medicinskom postupku odvikavanja od droge ili drugih ovisnosti za dvoje ovisnika (1 muško i 1 žensko). Mladić je uspio do kraja 2011. godine uspostaviti apstinenciju, a djevojka se još liječi u Centru u Vinkovcima, jer nije uspostavila apstinenciju. Županijski sud u Osijeku je za jednog punoljetnog ovisnika izrekao mjeru rada za opće dobro na slobodi, koja je izvršena tijekom 2011. godine. Za 11 punoljetnih ovisnika (10 muških, 1 ženska osoba) zbog recidiva u činjenju kaznenih djela sud je izrekao kaznu zatvora (10 bezuvjetno, a 1 uz primjenu uvjetne osude uz obvezno liječenje od droge ili drugih ovisnosti). 3 maloljetne osobe (2 ženske i 1 muška) intoksicirale su se alkoholom. Prema njima izrečene su mjere od upozorenja, savjetodavnog rada s obitelji do uključivanja u Centar za prevenciju u Osijeku.

Ovi mladići i djevojke dolaze iz obitelji prosječnog materijalnog statusa, iz obitelji koje im uglavnom nastoje pomoći u liječenju od bolesti ovisnosti. Većinu podataka i informacija o ovisnicima i dalje dobivaju kroz obavijesti Policijske postaje Đakovo, odnosno sudova (Općinski, Županijski) o počinjenju kaznenih ili prekršajnih djela, a mali broj ovisnika javljao se zbog samog problema ovisnosti. Ovisnicima i povremenim uzimateljima droga pruža se pomoć u vidu upućivanja, savjetovanja, informiranja, razgovora s njihovim obiteljima te pružanjem podrške pri pronalasku zaposlenja nakon povratka s liječenja.

Tijekom 2011. godine nastavila se dobra suradnja između Centra za socijalnu skrb Đakovo i svih ostalih dionika, što je rezultiralo pozitivnim pomacima u problematici kojom se zajedno svi bave na području Osječko-baranjske županije, odnosno Grada Đakova i čitave Đakovštine.

Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb **Našice** tijekom 2011. godine evidentirana su 4 slučaja zlouporabe droga. 3 osobe uključene su u tretman Centra za prevenciju u Osijeku, od kojih je jedan i u stalnom ambulantom tretmanu psihijatra. 1 osoba upućena je u Terapijsku zajednicu, ali je vrlo brzo samovoljno prekinula tretman.

Na području nadležnosti Centra za socijalnu skrb **Valpovo** u 2011. godini evidentirano je 9 počinitelja kaznenog dijela zlouporabe droga. Jedan počinitelj je maloljetnik, a ostali su mlađi punoljetnici.

Pet mlađih punoljetnika upućeno je u Centar za prevenciju radi izvršavanja odgojne mjere posebne obveze - da se podvrgnu stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge. Za njih dvoje tu odgojnu mjeru izrekao je Općinski sud u Osijeku. Jedan od njih je upućen u 2011. godini u Centar za prevenciju, a drugi je upućen u veljači 2012. godine.

Općinsko državno odvjetništvo je u 2011. godini nepokretanje kaznenog postupka uvjetovalo odgojnom mjerom posebne obveze - da se podvrgnu stručnom medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge za četvero mlađih punoljetnika, koji su upućeni od strane ovog Centra na izvršavanje posebne obveze.

b) Djelatnost zdravstva

Na Klinici za psihijatriju KBC Osijek je u 2011. godini bolnički liječeno 9 odraslih osoba (sve muškog spola). Troje su bili s primarnom dijagnozom ovisnosti o heroinu, a šest su liječeni zbog primarne dijagnoze iz kruga psihotičnih poremećaja. Svima je ovisnost o marihuani utvrđena kao sporedna dijagnoza. Svi ovisnici o heroinu su povratnici i hospitalizirani su zbog apstinencijske krize. Na Klinici nitko nije umro od posljedica zlouporabe droga. Prosječna dob bolnički liječenih bila je 28 godina. U 2011. godini samo su jednog ovisnika uputili na bolničko liječenje u Zagreb, u bolnicu za zarazne bolesti "Fran Mihaljević", jer se radilo o osobi koja je uz ovisnost o heroinu bolovala od hepatitisa C i AIDS-a. Razlog upućivanja ovisnika u druge centre i dalje je u tome što Klinika nema prostorne uvjete za duže liječenje ovisnika i za liječenje komorbidnih stanja.

Tijekom 2011. godine ambulantno je pregledano 34 ovisnika (26 muških, 8 ženskih), 22 je ovisnika o kanabisu, a 12 su politoksikomani (kombinacija više droga). Kod njih 30 ovisnost je bila druga dijagnoza, a samo kod njih 4 ovisnost je bila primarna dijagnoza. Razlog male zastupljenosti ovisnika s primarnom dijagnozom ovisnosti u ambulantama je u tome što se takovi ovisnici prate kroz Centar za prevenciju.

Na Kliničkom odjelu za djecu i adolescente liječeno je 4 maloljetna ovisnika (3 muška, 1 ženski). Dvoje su bili ovisnici o heroinu, a dvoje o marihuani, prosječne dobi 16 godina. U psihijatrijskim ambulantama za djecu i adolescente zabilježeno je 28 maloljetnika (22 muška, 6 ženskih) koji su konzumirali lake droge (18 marihuanu, 4 ekstazy, 6 amfetamine). U smislu zlouporabe droga to im je ubilježeno kao sporedna dijagnoza.

Prema kliničkim podacima, zlouporaba lakih droga kod maloljetnika je u porastu, dok među odraslima nema značajnijih promjena u trendu učestalosti ambulantnog i bolničkog liječenja ovisnosti.

c) Carinska djelatnost

Područje rada Carinarnice Osijek određeno je Uredbom o područjima na kojima djeluju carinarnice Carinske uprave Republike Hrvatske. Na području Osječko-baranjske županije nalazi se: osam graničnih prijelaza, četiri robne carinske ispostave, tri carinska odjeljka i uprava Carinarnice.

Tijekom 2011. godine jedan od zadataka carinske službe je bio rad na sprečavanju krijumčarenja opojnih droga efikasnim nadzorom državne granice (putničkog i robnog prometa) s naglaskom na otkrivanje međunarodnih krijumčarskih lanaca kojima se krijumčare opojne droge kroz Republiku Hrvatsku i u njoj (Balkanska ruta).

Carinarnica Osijek je preko informacijskog sustava Carinske uprave kontinuirano prikupljala, analizirala i razmjenjivala podatke o evidentiranim krijumčarima droga, sa carinskim službama drugih zemalja.

Djelatnici Carinarnice sudjelovali su u nekoliko zajedničkih akcija nadzora državne granice s djelatnicima Policijske uprave.

Pored kontrole i nadzora putničkog i robnog prometa na graničnim prijelazima, posebna pažnja u 2011. godini je posvećena pregledu roba u unutrašnjosti zemlje, kao i poštanskih pošiljki u pošti carinjenja. Kao posebnost izdvajaju svakodnevnu pojavu novih oblika i pokušaja krijumčarenja putem internetske prodaje kao i novih vrsta droga koje nisu u potpunosti obuhvaćene važećim propisima.

Tijekom 2011. godine na području djelovanja Carinarnice Osijek zaplijenjene su sljedeće vrste i količine opojnih droga:

R. br.	Datum	Carinska ispostava	Vrsta robe	Količina	
1.	20.02.2011.	CI Batina	Bromazepan	321	mg
2.	19.02.2011.	CI Batina	Xanax	6,75	mg
3.	02.03.2011.	CI Batina	Lorazepam	30	mg
4.	31.03.2011.	CI Donji Miholjac-Most	Apaurin tablete 5mg	35	mg
5.	07.04.2011.	CI Batina	Ksalol	2,25	mg
6.	20.04.2011.	CI Batina	Bensedin	20	mg
7.	02.05.2011.	CI Batina	Bromazepam 3 mg	120	kom
8.	03.05.2011.	CI Batina	Normabel 5 mg	10	kom
9.	05.05.2011.	CI Batina	Leksaurin 1,5 mg	30	kom
10.	05.05.2011.	CI Batina	Sanval 0,5 mg	19	kom
11.	08.05.2011.	CI Batina	Ksalol 0,25 mg	8	kom
12.	19.05.2011.	CI Donji Miholjac-Most	Lorazepam 1 mg - 2,5 mg	119 20	kom kom
13.	19.05.2011.	CI Donji Miholjac-Most	Normabel 2 mg	30	kom
14.	19.05.2011.	CI Donji Miholjac-Most	Seduxen 5 mg	24,5	kom
15.	22.05.2011.	CI Batina	Bromazepam 3 mg	150	kom
16.	22.05.2011.	CI Erdut	Bensedin 10 mg Bensedin 5 mg	120 60	kom kom
17.	27.05.2011.	CI Batina	Bromazepam 1,5 mg Bromazepam 3 mg	15 30	kom kom
18.	31.05.2011.	CI Batina	Lorazepam 2,5 mg	17	kom
19.	31.05.2011.	CI Batina	Lexilium 3 mg	8	kom
20.	03.06.2011.	CI Donji Miholjac-Most	Normabel 5 mg	22	kom
21.	15.06.2011.	CI Donji Miholjac-Most	Praxiten 15 mg	12	kom
22.	15.06.2011.	CI Erdut	Bromazepam 3 mg	175	kom
23.	23.06.2011.	CI Batina	Bensedin 5 mg	30	kom
24.	06.07.2011.	CI Batina	Bromazepam 3 mg	60	kom
25.	08.07.2011.	CI Batina	Ksalol 0,25 mg Ksalol 0,5 mg	29 8	Kom kom
26.	08.07.2011.	CI Batina	Bromazepam 3 mg	5	kom
27.	08.07.2011.	CI Batina	Bensedin 5 mg	10	kom
28.	29.07.2011.	CI D. Miholjac - Most	Normabel	60	kom
29.	10.08.2011.	CI Duboševica	Marihuana	33	gr
30.	23.09.2011.	Co Pošta	Metamphetamin	464	kom
31.	19.12.2011.	CO Pošta	Sjeme kanabisa	30	gr

d) Djelatnost unutarnjih poslova

Policajska uprava osječko-baranjska tijekom 2011. godine provodila je niz kako preventivnih, tako i represivnih mjera i radnji s ciljem suzbijanja zlouporabe droga i smanjenja dostupnosti droga.

Tijekom 2011. godine evidentirane su 243 osobe koje se dovode u vezu sa zlouporabom droga, bilo kao počinitelji kaznenih djela ili prekršaja, bilo kao konzumenti droga. Od toga je 151 novoevidentirana osoba. Od ukupnog broja novoevidentiranih osoba 21 osoba je maloljetna, od kojih je 17 osoba evidentirano kao konzumenti kanabisa, dok su 4 osobe evidentirane kao konzumenti

depresenata, odnosno lijekova koji kao aktivnu tvar sadrže drogu koja se nalazi na Popisu droga. Najveći broj evidentiranih osoba u svezi zlouporabe droga je na području Osijeka, Đakova, Valpova i Belog Manastira. Otkriveno je i procesuirano ukupno 393 kaznenih djela zlouporabe droga, za što je prijavljeno 320 osoba. U 2010. godini podneseno je 47 optužnih prijedloga prekršajnim sudovima zbog počinjenih prekršaja iz Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, dok je 2011. godine podneseno 37 optužnih prijedloga zbog istih prekršaja i po istom Zakonu. Razlog pada podnesenih optužnih prijedloga u 2011. godini je taj što su prekršajni sudovi na području Osječko-baranjske županije započeli primjenjivati praksu Europskog suda za ljudska prava izraženu u presudi Maresti protiv Republike Hrvatske, prema kojoj se okrivljenik ne može suditi za isti događaj u 2 odvojena postupka, odnosno prekršajno djelo je inkorporirano u kazneno djelo.

Djelatnost Policijske uprave osječko-baranjske 2011. godine bila je znatnije usmjerena prema preprodavačima droga tj. dilerima, kao i organiziranim oblicima preprodaje i krijumčarenja droga u svezi čega je detektirano i procesuirano više slučajeva organiziranih oblika preprodaje i krijumčarenja droga u kojima je sudjelovalo više osoba, a sve to u suradnji sa Državnim odvjetništvom i USKOK-om.

Kao rezultat navedenih aktivnosti na području Osječko-baranjske županije ukupno je otkriveno i evidentirano 241 kazneno djelo koje se odnosi na krijumčarenje, neovlaštenu prodaju, proizvodnju, posjedovanje radi preprodaje većih količina droga, navođenje drugih na trošenje droga i drugo. Za navedena kaznena djela u Istražni centar Županijskog suda u Osijeku, odnosno od primjene novog Zakona o kaznenom postupku (od 1. rujna 2011. godine), pritvorskom nadzorniku Policijske uprave osječko-baranjske, ukupno su privedene 43 osobe, od kojih je 30 osoba privedeno za neovlaštenu posjedovanje radi daljnje prodaje droge marihuane, 5 osoba za neovlaštenu uzgoj kanabis biljke, 3 osobe za neovlaštenu prodaju droge heroin, 2 osobe za neovlaštenu prodaju droge kokain, 2 osobe za neovlaštenu prodaju sintetskog kanabinoida JWH 210 i 1 osoba za neovlaštenu posjedovanje radi daljnje prodaje droge tipa amfetamin-speed.

U navedenim kriminalističkim obradama policijski službenici Policijske uprave osječko-baranjske su zajednički u suradnji sa policijskim službenicima Policijske uprave vukovarsko-srijemske i Policijske uprave brodsko-posavske provodili pretrage, uhićenja i druge izvide kaznenih djela na području njihovih nadležnosti radi što kvalitetnijeg i hitnijeg postupanja i dovođenja uhićenih osoba na daljnju krim. obradu u Policijsku upravu osječko-baranjsku. Težilo se tome da rizik onih kojih se bave preprodajom, krijumčarenjem ili na drugi način stavljaju droge u promet, bude što veći, odnosno da oni koji se upuste u takve kriminalne aktivnosti budu što prije otkriveni i procesuirani, što je u konačnici i rezultiralo razbijanjem više kriminalnih skupina koje su se bavile krijumčarenjem i preprodajom droga, a također su i zaplijenjene znatne količine droga, poglavito marihuane, što je sigurno imalo utjecaj na narko scenu na području naše Županije. U tim kriminalističkim obradama utvrđeni su kanali opskrbe drogom za područje Osijeka, Baranje, Đakova, Valpova i Našica odnosno droga se s područja Bosne i Hercegovine preko Brodsko-posavske županije, odnosno iz Srbije preko Vukovarsko-srijemske županije dopremala, odnosno krijumčarila na područje Osječko-baranjske županije radi daljnje preprodaje.

Osnovni ciljevi, odnosno prioriteti rada na suzbijanju zlouporabe droga, odnosili su se na područje smanjenja ponude droga, kao i na smanjenje potražnje droga, zbog čega je uspostavljena koordinacija s drugim državnim tijelima i institucijama koje se bave navedenom problematikom kao i međunarodna suradnja. U tom smislu ostvarena je suradnja na međunarodnoj razini sa zemljama Europske unije, kao i s drugim državama u regiji u cilju otkrivanja i presijecanja krijumčarskih kanala i tokova droge. Navedena suradnja ostvarivana je kroz institucionalizirane oblike (Interpol, Europol), kao i kroz regionalnu suradnju, odnosno multilateralnu i bilateralnu suradnju s pojedinim državama.

Tijekom 2011. godine predmet izvršenja kaznenog djela najčešće je bila konoplja tipa droge marihuana, što je rezultiralo sa 307 kaznenih djela, a prijavljeno je 240 osoba, od toga je 30 osoba privedeno u Istražni centar Županijskog suda u Osijeku ili pritvorskom nadzorniku Policijske uprave. Za proizvodnju kanabis biljke evidentirano je 26 kaznenih djela za što su prijavljene 24 osobe, od kojih je 5 osoba privedeno u Istražni centar ili pritvorskom nadzorniku Policijske uprave, dok su za

drogu kanabis sjeme evidentirana 3 kaznena djela, za što su prijavljene 3 osobe. Također je za drogu tipa kanabis smola (hašiš) evidentirano 5 kaznenih djela za što su prijavljene 2 osobe, dok je za kanabis sjeme evidentirano 3 kaznena djela za što su prijavljene 3 osobe. 2011. godine na Popisu droga uvršten je sintetski kanabinoid JWH 210 za što su prijavljene 2 osobe za 2 kaznena djela, te su isti privedeni u Istražni centar ili pritvorskom nadzorniku Policijske uprave.

Za drogu tipa amfetamin-speed evidentirano je 16 kaznenih djela, a prijavljeno je 18 osoba, od toga je 1 osoba privedena u Istražni centar. Za drogu tipa amfetamin-ecstasy evidentirana su 2 kaznena djela za što su prijavljene 2 osobe. Za drogu heroin evidentirano je 7 kaznenih djela, a prijavljeno je 6 osoba, od kojih su 3 osobe privedene u Istražni centar. Za neovlašteno posjedovanje heroin otopine evidentirano je 1 kazneno djelo za što je prijavljena 1 osoba. Za zlouporabu lijeka "Heptanon" koji kao aktivnu tvar sadrži drogu metadon, evidentirano je 1 kazneno djelo, za što je prijavljena 1 osoba. Za drogu tipa kokain evidentirano je 7 kaznenih djela za što je prijavljeno 7 osoba, od kojih su 2 osobe privedene u Istražni centar.

Za lijekove koji se nalaze na Popisu droga evidentirano je 18 kaznenih djela, za što je prijavljeno 14 osoba. Također je u 2011. godini na graničnim prijelazima koje pokriva Policijska uprava osječko-baranjska evidentirano 29 prekršaja za neovlašteno posjedovanje lijekova koji se nalaze na Popisu droga za što je 21 osoba prijavljena nadležnim prekršajnim sudovima.

Na području Osječko-baranjske županije tijekom 2011. godine izvršeno je ukupno 238 zapljena droge i to:

Heptanon	1	10 kom
Kokain	6	33,10 g
Marihuana (kanabis)	148	32513,3 g
Kanabis biljka	23	325 kom
Kanabis smola (hašiš)	3	9,8 g
Kanabis sjeme	17	10,3 g i 435 kom
LSD	1	1 kom
Amfetamin	11	295,2 g
XTC	2	9 kom
Lijekovi s liste droga	24	1147 kom
Ostalo JWH 210	1	35 g
Hept. Otopina	1	0,1 ml
UKUPNO	238	

Policijski službenici Policijske uprave osječko-baranjske su i tijekom 2011. godine u suradnji s Poštom carinjenja i Carinarnicom Osijek u više slučajeva detektirali nove modalitete krijumčarenja poštom, koji je vrlo intenzivan unatrag nekoliko godina, dok su narudžbe vršene isključivo putem interneta. Pored krijumčarenja droga, gdje su počinitelji procesuirani, na taj način je na područje Osječko-baranjske županije zabilježeno više primjera krijumčarenja stvari koje se ne nalaze na Popisu droga, ali po djelovanju imaju karakteristike droge. Temeljem takvih zapljena od strane MUP-a RH u više navrata je inicirano uvrštenje tih stvari na popis droga, što je vršeno putem Vladinog Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, odnosno Sustava ranog upozoravanja u slučajevima pojave novih psihoaktivnih stvari na području Republike Hrvatske.

Prilikom suzbijanja potražnje, kao i dostupnosti opojnih sredstava provođenjem tzv. "ulične redukcije" vršila se kontrola osoba i vozila s ciljem pronalaska opojnih sredstava, te preventivno-represivne mjere i aktivnosti na javnim mjestima, posebno oko odgojno-obrazovnih ustanova, kao i prilikom održavanja techno-partyja i drugih manifestacija. Navedene mjere provodile su se s ciljem smanjenja potražnje i dostupnosti opojnih sredstava na javnim mjestima, te poradi sprječavanja uspostavljanja tzv. "otvorenih narko-scena".

Također su provođene preventivno-represivne mjere u prometu, tj. tijekom nadzora i kontrole prometa, te kod obavljanja očevida prometnih nezgoda u cilju otkrivanja i procesuiranja prekršaja upravljanja vozilima pod utjecajem droga, kao i nastanka prometnih nezgoda uslijed navedenih uzroka. Poradi presijecanja ilegalnih kanala i tokova kojim ulazi i cirkulira droga kroz područje Osječko-baranjske županije, kao i suzbijanje ilegalne proizvodnje droga, provodile su se mjere kontrole državne granice, a u cilju sprečavanja krijumčarenja droga preko graničnih prijelaza, kao i preko mjesta pogodnih za ilegalni prijelaz državne granice.

Policijski službenici Policijske uprave osječko-baranjske i u 2011. godini, u suradnji s odgojno-obrazovnim institucijama, udrugama, Crvenim križem i drugim ustanovama, održali su niz preventivnih aktivnosti, kao što su informativno-edukativna predavanja učenicima, roditeljima, profesorima i učiteljima u školama, a također je bilo više sudjelovanja u medijima u cilju informiranja javnosti o problemu zlouporabe droga. Preventivne aktivnosti u cilju suzbijanja zlouporabe droga provodile su se i kroz projekt "Policija u zajednici".

Sukladno pokazateljima u svezi problematike kriminaliteta droga u promatranom razdoblju, predviđa se da u narednom razdoblju neće doći do znatnijeg povećanja na razini kriminaliteta droga, a budući da se radi o kriminalitetu u tzv. "sivoj zoni", policijski službenici Policijske uprave osječko-baranjske će i nadalje proaktivno djelovati u cilju prikupljanja operativnih informacija o kaznenim djelima kriminaliteta droga i osobama koje su uključene u gore navedene kriminalne aktivnosti.

e) Djelatnost pravosuđa i izvršenja kaznenih djela

1. Kriminalitet odraslih osoba

U izvještajnom razdoblju na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku podnesene su kaznene prijave protiv 164 odrasle osobe zbog kaznenih djela zlouporabe droga, dakle, identičan broj kao i 2010. godine iz čega proizlazi da je zadržan povećani broj prijava u odnosu na 2009. godinu kada je bilo 20,5% manje prijavljenih osoba. Udio broja prijavljenih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga u ukupnoj strukturi prijavljenih odraslih osoba na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku iznosi 6,29% i blago se povećava u odnosu na 2010. godinu kada je iznosio 5,8% i 2009. godinu kada je taj udio iznosio 4,88%.

a) Županijska nadležnost

Tijekom izvještajnog razdoblja Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je kaznene prijave protiv 88 odraslih osoba zbog kaznenih djela zlouporabe droga što u odnosu na 2010. godinu kada su bile prijavljene 82 osobe predstavlja neznatno povećanje. Međutim, imajući u vidu da je 2008. godine bilo prijavljeno ukupno 89 osoba, a 2009. godine 75 osoba, može se zaključiti da ova vrste kriminaliteta u županijskoj nadležnosti zadržava neku standardnu razinu.

Analizirajući statističke podatke iz 2011. godine, proizlazi da je najveći broj osoba prijavljen zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje, prerade i prodaje droge - 69 (10 osoba više u odnosu na 2010. godinu), a primjetna je i promjena u odnosu na kazneno djelo posjeda droge za koje je prijavljeno 11 osoba manje u odnosu na prethodnu, a koji podatak bi upućivao na kvalitetniji rad policije u obradi ove vrste kriminaliteta.

Analizirajući odluke povodom podnesenih prijava, vidljivo je da je u odnosu na 3 osobe kaznena prijava odbačena dok je protiv 73 osobe podnesen istražni zahtjev. Međutim, po završetku istrage u odnosu na 9 osoba je kazneni postupak obustavljen i to najviše zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje, prerade i prodaje droge, a protiv 75 je podignuta optužnica koji podaci upućuju na zaključak o vrlo dobroj suradnji državnog odvjetništva i policije u predkaznenom postupku, a koja suradnja bi trebala biti još kvalitetnija što bi rezultiralo i kvalitetnijim istražnim postupkom.

Tijekom izvještajnog razdoblja Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je 79 presuda i to 71 osuđujuću, 6 oslobađajućih i 2 odbijajuće koji podaci ukazuju na nešto manju ažurnost Županijskog suda u Osijeku u odnosu na prethodno razdoblje kada je zaprimljeno 108 presuda. Također, iz ovih podataka vidljiv je postotak od 10% negativnih sudskih odluka, a što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je zaprimljeno 9% takvih odluka upućuje da je uspješnost državnog odvjetništva u postupku ostala na istoj razini.

U strukturi osuđujućih presuda kazna zatvora izrečena je u 77,4% slučajeva što također ukazuje na približnu razinu uspješnosti u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je bila zastupljena u 80,6% slučajeva. Ove podatke prati i udio podnesenih žalbi na ukupan broj presuda koji iznosi 18,9% i nešto je veći u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je udio podnesenih žalbi bio 13,8%.

b) Općinska nadležnost

Tijekom 2011. godine u općinskim državnim odvjetništvima s područja nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku prijavljeno je 76 odraslih osoba zbog kaznenog djela zlouporabe droga što predstavlja neznatno smanjenje u odnosu na prethodno razdoblje kada su bile prijavljene 82 odrasle osobe zbog ove vrste kriminaliteta.

Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku

Tijekom izvještajnog razdoblja Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku (uključujući Stalne službe u Belom Manastiru i Valpovu) zaprimilo je kaznene prijave protiv 60 odraslih osoba zbog kaznenog djela zlouporabe droga što u odnosu na 2010. godinu kada je za područje sadašnje nadležnosti ovog državnog odvjetništva prijavljena 71 osoba predstavlja smanjenje od 15,5%. Najveći broj osoba prijavljen je zbog kaznenog djela posjeda droge - 47 osoba koji broj je blizu onom iz prethodnog izvještaja - 50. Od ukupnog broja prijavljenih osoba u odnosu na njih 30, dakle polovicu, prijava je odbačena i to prema 22 osobe jer je ocijenjeno da se radi o beznačajnom djelu tako da uspješnost u postupku pred sudom iznosi 80%.

Općinsko državno odvjetništvo u Našicama

Tijekom izvještajnog razdoblja ovo je državno odvjetništvo (uključujući Stalnu službu u Đakovu) zaprimilo 16 prijava protiv odraslih osoba zbog kaznenog djela zlouporabe droga. Premda se radi o povećanju od 37,5% ovaj podatak nije potrebno posebno komentirati, jer gotovo svake godine varira u približnom postotku. Potrebno je istaknuti da se sve prijave odnose na kazneno djelo posjeda droge i da su samo 2 prijave odbačene jer je ocijenjeno da se radi o beznačajnom djelu, pa imajući u vidu 100%-tni uspjeh u postupku pred sudom, može se zaključiti da se radi o kvalitetnoj suradnji državnog odvjetništva i policije u pretkaznenom postupku.

Zaključno, ocjenjujući rezultate u ovom izvještajnom razdoblju može se zaključiti da je udio kaznenih djela zlouporabe droga iz nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku u ukupnoj strukturi prijavljenih osoba na županijskoj razini i nadalje dominantan i iznosi 57,8% svih prijavljenih osoba dok u ukupnoj strukturi svih prijavljenih osoba zajedno s područnim državnim odvjetništvima participira sa svega 6,2%. Broj prijavljenih osoba na županijskoj razini je neznatno veći (6,9%) u odnosu na 2010. godinu dok je na općinskoj nešto manji (7,4%) koje smanjenje je prokomentirano kroz analizu Općinskog državnog odvjetništva Osijek. Neznatan postotak povećanja negativnih sudskih odluka (10% u odnosu na 9,2% u 2010. godini) i dalje ukazuje na kvalitetan rad državnih odvjetnika u svim fazama postupka u izvještajnom razdoblju. Kako je prethodno navedeno podaci Općinskog državnog odvjetništva Našice ukazuju na bolju suradnju državnog odvjetništva i policije u pretkaznenom postupku. Za primijetiti je da se iz godine u godinu vrlo često, prilikom odbačaja kaznene prijave, primjenjuje odredba o beznačajnom djelu, u izvještajnom razdoblju u 75% slučajeva iz općinske nadležnosti.

2. Kriminalitet mladih punoljetnih osoba

U nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku i nadalje je zadržan isti trend, odnosno najviše mladih punoljetnika, čak 70,96% prijavljeno je za kaznena djela zlouporabe droga. Međutim, ova kaznena djela nisu se pojavljivala u teškim oblicima, već se radilo o uzgoju marihuane i prodaji manjih količina droge.

Za ovu vrstu kaznenih djela izriču se uglavnom maloljetničke sankcije budući su ova kaznena djela vrlo često posljedica mladenačke dobi, nepromišljenosti i pojačane sklonosti eksperimentiranju s drogama, ali uz dobre sociološko-pedagoške prognoze počinitelja.

U općinskoj nadležnosti došlo je do neznatnog povećanja broja prijavljenih za kaznena djela zlouporabe droga (4 osobe više u Općinskom državnom odvjetništvu Osijek u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje). Zbog posjeda manjih količina droge, često se primjenjuje odredba o beznačajnom djelu, ali isto tako u pretkaznom dijelu postupka i načelo svrhovitosti po Zakonu o sudovima za mladež, kada se počinitelji upućuju u Centar za prevenciju u Osijeku.

3. Kriminalitet maloljetnika

Tijekom izvještajne 2011. godine na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva, zbog kaznenih djela zlouporabe droga zaprimljeno je kaznenih prijava protiv 23 maloljetne osobe. Od navedenog broja njih 7 je prijavljeno zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje, prerade i prodaje droge, koje kazneno djelo je u nadležnosti županijskog državnog odvjetništva, dok je 16 maloljetnika prijavljeno zbog kaznenih djela iz nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku, odnosno konkretnije njih 9 je prijavljeno zbog posjeda opojne droge, a 7 maloljetnika je prijavljeno zbog davanja droge drugome.

Prema 9 maloljetnih osoba podnesene kaznene prijave su odbačene i to prema njih 5 iz razloga što se radilo o beznačajnim djelima, prema 2 osobe prijave su odbačene iz razloga nesvrhovitosti pokretanja kaznenog postupka, a prema 2 maloljetne osobe zbog nedostatka dokaza da su počinili kaznena djela za koja su prijavljeni. Kada su u pitanju blaža kaznena djela i maloljetnici kod kojih nisu utvrđeni teži oblici poremećaja u ponašanju prijave se nastoje riješiti izvansudski na način da se maloljetniku uvjetuje nepokretanje sudskog postupka izvršenjem odgovarajuće u zakonu predviđene posebne obveze.

Prema 10 maloljetnika su zbog ovih kaznenih djela tijekom izvještajne godine ipak pokrenuti postupci na sudu, prema 2 osobe pokrenuti postupci su obustavljeni, a prema 8 maloljetnih osoba su podneseni prijedlozi za sankciju. S obzirom na opću svrhu maloljetničkog postupka maloljetnicima se izriču uglavnom odgovarajuće odgojne mjere, odnosno u izvještajnoj godini je prema svega jednoj maloljetnoj osobi izrečen pridržaj izricanja kazne maloljetničkog zatvora. U odnosu na prethodnu godinu prijavljeno je više maloljetnih osoba što je ovisno o otkrivačkoj djelatnosti policije, ali nisu evidentirani osobito teški oblici ovih kaznenih djela.

f) Djelatnost pravosuđa i izvršenja kaznenih sankcija

Kaznena djela zlouporabe droga s područja nadležnosti Županijskog suda u Osijeku

S U D	Ostalo neriješeno 31.12.2010.	Zaprimljeno predmeta	Pravomoćno završeni predmeti	Neppravomoćno završeni predmeti	Predmeti u tijeku	Optuženo osoba	
						Maloljetni	Punoljetni
Općinski sud u Belom Manastiru	0	6	4	2	0		7
Općinski sud u Đakovu	8	3	5	1	5		12

Općinski sud u Našicama	0	6	4	2	0		6
Općinski sud u Osijeku	13	28	18	2	21	2	30
Općinski sud u Valpovu	1	3	4	0	0		4
Županijski sud u Osijeku	18	47	17	27	21	5	117
UKUPNO	40	93	52	34	47	7	176

g) Djelatnost prosvjete i športa

Školske preventivne programe izradile su i usvojile sve osnovne i srednje škole u Županiji. Programi su sadržavali temeljna načela, sadržaje, načine ostvarenja i stupnjeve prevencije.

U školama se sustavno radilo na prevenciji pušenja, alkoholizma i zlouporabe sredstava ovisnosti. Mjere prevencije i aktivnosti bile su usklađene s Nacionalnim programom i ciljevima Nacionalne strategije i zlouporabe droga u RH, a provodile su se kroz:

- I. Rad u okviru redovitog nastavnog programa prirode, biologije, kemije i drugih nastavnih predmeta omogućava informiranje cjelokupne populacije učenika tih razreda u većim skupinama o štetnom djelovanju alkohola, pušenja, unošenja opojnih sredstava i medikamenata u organizam, te o njihovim posljedicama, prije svega na organizam mladih osoba koje su u razvoju.
- II. Rad u izvannastavnim aktivnostima, školskim športskim klubovima, organizaciji mladeži Crvenog križa, kulturno-umjetničkim skupinama, ekološkim skupinama, skupini za građanski odgoj i osnove demokracije čiji se rad odvija s manjim brojem učenika, omogućuje učiteljima i nastavnicima rad na razvijanju i uvježbavanju vještina pravilnoga ponašanja i reagiranja u izazovnim i opće problematičnim situacijama u kojima je važno donošenje pravilne odluke i izbora zdravog ponašanja.
- III. U okviru sata razrednika obrađene su teme iz područja prevencije ovisnosti kroz radionice, predavanja, parlaonice i druge oblike rada. U rad su uključivani pedagozi, psiholozi, školski liječnici, djelatnici policije, vjeroučitelji, predstavnici različitih udruga građana i dr.
- IV. Rad s roditeljima odvijao se na roditeljskim sastancima koji su tematski organizirani u obliku radionica ili predavanja o ovisničkom ponašanju u obitelji, te o posljedicama takvog ponašanja na dijete, o bolesti ovisnosti, te kako prepoznati ovisnika u obitelji.
- V. Stručno osposobljavanje učitelja i nastavnika provodilo se u obliku predavanja na sjednicama nastavnčkog vijeća. Manji broj škola provodi osposobljavanje nastavnika kroz radionice u školi.
- VI. Stručno-razvojna služba - aktivnosti u školama u skladu sa školskim preventivnim programima podupirali su ili organizirali pedagozi, psiholozi, knjižničari i ravnatelji (kao pedagoško razvojna služba). U realizaciji školskog preventivnog programa najviše su uključeni razrednici (rad s učenicima, roditeljima, osobna edukacija).
- VII. Suradnja s institucijama izvan škole - u realizaciji Školskog preventivnog programa, od institucija izvan škole, najviše je sudjelovao Centar za prevenciju, Crveni križ, zatim razne udruge, vjerske organizacije, Županija, Grad Osijek, razni donatori i ostale institucije. Povjerenstvo suraduje s Centrom, tako da su sve škole upoznate s radom istog.

h) Rad humanitarnih udruga koje sudjeluju u prevenciji i liječenju bolesti ovisnosti

Prateći programe od nacionalnog interesa, Hrvatski Crveni križ je tradicionalno uključen u prevenciju bolesti ovisnosti i aktivnosti u okviru Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga.

Društvo Crvenog križa Osječko-baranjske županije kontinuirano tijekom cijele godine prati i potiče rad i aktivnosti društava Crvenog križa s područja Osječko-baranjske županije na prevenciji ovisnosti.

Na razini Osječko-baranjske županije pri društvima Crvenog križa djeluju dva savjetovišta za prevenciju bolesti ovisnosti (Osijek i Valpovo). Stručni timovi Savjetovišta educirani su na Klinici za psihijatriju Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice" u Zagrebu. Rad Savjetovišta bazirao se prvenstveno na prevenciji.

Savjetovište u Osijeku radilo je četvrtkom u prostorijama Društva te u školama po posebnom kalendaru i iskazanoj potrebi. Metode rada u Savjetovištu bile su grupne i individualne, igraonice i radionice. Savjetovište je u svom radu tretiralo različite oblike ovisnosti: alkoholizam, pušenje, droga i kocka, ali i pomoć kod asocijalnog ponašanja, obiteljskog nasilja i dr.

Tijekom 2011. godine Savjetovište je u tretmanu imalo 10 osoba vezano uz probleme s konzumacijom alkohola (5 ženskih i 5 muških osoba) koji su bili uključeni u ukupno 61 tretman, ovisnost o drogi 4 osobe (3 muške i 1 ženska osoba) koje su prošle ukupno 9 tretmana, 53 osobe su prošle kroz 109 tretmana zbog asocijalnog ponašanja, 1 ženska osoba zatražila je pomoć zbog seksualnog zlostavljanja i bila je uključena u 2 tretmana. Bitno je istaknuti da je 55 osoba (26 muških i 29 ženskih osoba) bilo uključeno u ukupno 94 tretmana zbog obiteljskih problema te 16 mladih osoba u 34 tretmana zbog problema adolescentske dobi. Održano je predavanje za nastavnike i roditelje u Osnovnoj školi "Laslovo" na temu Psihološki razvoj i ovisnosti te uloga obitelji u odgoju mladih. U Osnovnoj školi "Ljudevita Gaja", Područnoj školi u Sarvašu održano je 5 savjetovanja roditelja i učenika. U tretman su također bile uključene 3 osobe upućene od strane Centra za socijalnu skrb, Općinskog državnog odvjetništva ili Prekršajnog suda. O svim korisnicima i tretmanima Savjetovišta postoje uredna mjesečna izvješća.

Osim rada Savjetovišta program prevencije i suzbijanja zlouporabe droga provodi se i kroz aktivnosti koje organiziraju i provode Mladi osječkog Crvenog križa (sportski susreti, radionice, izrada promidžbenih materijala i dr.). Pri planiranju aktivnosti s ciljem prevencije ovisnosti mladi se redovito konzultiraju sa stručnjacima Savjetovišta. Pored provođenja aktivnosti koje su direktno usmjerene prema problemu ovisnosti provode se i indirektno aktivnosti (prevencija HIV-a/AIDS-a), te čitav niz aktivnosti koje mladima pružaju mogućnost kvalitetno osmišljenog i organiziranog provođenja slobodnog vremena što predstavlja odličnu alternativu prevenciji ovisnosti. Također kroz provođenje programa Humane vrednote u osnovnim i srednjim školama (na satu razrednika) obrađivana je tema bolesti ovisnosti, ali i teme kao što su donošenje odluka, stereotipi i predrasude, mirno rješavanje sukoba, nenasilna komunikacija i slično, koje doprinose formiranju mladih osoba spremnijih za suočavanje s problemima na koje nailaze tijekom mladalačke dobi. Svake godine od 15. studenog do 15. prosinca obilježava se Mjesec borbe protiv bolesti ovisnosti. U tom razdoblju pojačane su aktivnosti na prevenciji bolesti ovisnosti. Na području Županije održano je 39 predavanja s oko 1.050 sudionika.

Kako ovisnosti u našem društvu postaju sve veći problem, a upravo su mladi najugroženija skupina, ukazala se potreba proširivanja postojećih programa prevencije ovisnosti za mlade. Kako se kroz dosadašnje programe pokazalo da je metoda gdje mladi educiraju mlade najbolje prihvaćena, na prijedlog članova Terenske jedinice prišlo se osmišljavanju novog programa prevencije ovisnosti koji obuhvaća ciklus radionica koje se već nekoliko godina kontinuirano provode u osnovnim i srednjim školama. Metodiku vođenja radionica s pedagoškog su stajališta, kao odličnu i potrebnu, ocijenili svi pedagozi, nastavnici i profesori koji su bili promatrači radionica ili su i sami sudjelovali u radu.

U sklopu Ljetne škole mladih Društva Crvenog križa Osječko-baranjske županije koja je održana u Orahovici od 17.-27. kolovoza 2011. godine, za voditelje programa prevencije ovisnosti obučeno je 22 mlada volontera koji usvojeno znanje primjenjuju pri provođenju radionica i drugih preventivnih aktivnosti u svojim osnovnim i srednjim školama.

Tijekom godine provedeno je 8 radionica na kojima je sudjelovalo preko 200 učenika. Radionice su održane u osnovnim školama "Vladimir Becić" i "Vijenac" u Osijeku te u školama u Vuki i Beketincima.

Mladi osječkog Crvenog križa su u sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti sudjelovali na 4. Dječjem sajmu održanom od 25. do 27. studenog 2011. godine, gdje su između ostaloga dijeljeni materijali na temu prevencije bolesti ovisnosti. Za mlade i njihove prijatelje organizirana je projekcija filma "Thirteen" (Trinaest), a nakon filma je provedena rasprava o filmu i problemu ovisnosti koji film obrađuje. Na projekciji je bilo prisutno 40-tak osoba. Članovi Kluba mladih 15. prosinca 2011. godine su za štíćenike Doma za djecu i mlade Klasje organizirali kreativnu radionicu s ciljem razvijanja kreativnosti kod štíćenika i ukazivanja na mogućnost provođenja kreativnih aktivnosti kao dobre prevencije ovisnostima i drugim oblicima devijantnog ponašanja.

Dana 26. lipnja 2011. godine obilježen je Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama. Savjet mladih Grada Osijeka, Udruga za borbu protiv ovisnosti "Ne-Ovisnost", Gradsko društvo Crvenog križa Osijek, Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije - Centar za prevenciju, Policijska uprava Osječko-baranjska, Udruga studenata medicine EMSA, Udruga Velika sestra veliki brat i Građanska prevencija Osječka škola obilježili su ovaj dan kroz niz različitih aktivnosti na Trgu Svetog Trojstva u Tvrdi. Održana je prezentacija o štetnosti droga, program Građanske prevencije Osječka škola s glazbenim djelom, predstavljanje rada udruga i institucija vezano uz problem droge i ovisnosti, podjela promidžbenog materijala te ponoćni mimohod sa svijećama prema Vodenim vratima i natrag do Trga. Za svaku žrtvu droge u Republici Hrvatskoj u 2010. godini upaljena je jedna svijeća, ukupno 152 svijeće.

U Hrvatskoj Gospodarskoj Komori - Županijskoj komori u Osijeku, ugledni stručnjak prof.dr.sc. Vladimir Gruden održao je dana 27. lipnja 2011. godine otvoreno predavanje pod nazivom "Ovisnost".

Isti je organizacijski tim provokativnom instalacijom od 19. - 20. studenog 2011. godine na Trgu Svetog Trojstva mladim ljudima skrenuo pozornost na opasnosti koje sa sobom nosi konzumacija droga, ali i drugi oblici ovisnosti. Instalacija koja je simulirala policijski očevid nad osobom koja je preminula od posljedica prekomjerne doze heroína izazvala je različite reakcije, ali ono što je sigurno je to da nije prošla neopaženo i da je privukla pozornost mladih ljudi. Cilj da se ukaže na činjenicu da droga odnosi život je u potpunosti ispunjen.

S obzirom na više zajednički uspješno provedenih aktivnosti pokrenuta je inicijativa za daljnjom suradnjom i zajedničkim djelovanjem institucija, udruga i organizacija civilnog društva uz želju da su u problem rješavanja problema ovisnosti značajnije uključe i mediji. 15. prosinca 2011. godine organizirana je PRESS konferencija na kojoj su prezentirane dosadašnje aktivnosti i najavljeno buduće zajedničko djelovanje pod nazivom "Legiranje, ne drogiranje". U projekt su uključeni svi gore navedeni subjekti uz poziv svima koji su zainteresirani da se uključe svojim djelovanjem.

Gradsko društvo Crvenog križa Valpovo, odnosno njihov Tim za prevenciju bolesti ovisnosti održao je tijekom ožujka i travnja 2011. godine 8 predavanja na temu bolesti ovisnosti za učenike VIII. razreda, u osnovnim školama u Petrijevcima, Bizovcu i Belišću kojima je obuhvaćeno 208 učenika i 8 nastavnika.

Tim je također organizirao savjetovanja u periodu od 01. listopada do 30. studenog 2011. godine u osnovnim školama u Petrijevcima i Bizovcu kojima je obuhvaćeno 77 učenika VIII. razreda.

U mjesecu borbe protiv ovisnosti, 07. prosinca 2011. godine, održano je predavanje na temu "Mladi i alkohol" kojim je obuhvaćeno 52 učenika i 3 razrednika VIII. razreda u Osnovnoj školi "M.P. Katančića" u Valpovu.

Humanitarna organizacija "Zajednica Susret" osnivač je Doma za ovisnike "Zajednica Susret". To je prva ustanova te vrste na području Republike Hrvatske. U svom sastavu ima 4 terapijske zajednice, i to 3 za muškarce u Paučju, Ivanovcu i Cisti Velikoj te 1 za žene na Čiovu. Kapacitet Doma je 134 mjesta. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi snosi troškove smještaja za korisnike. Korisnici se smještaju u ustanovu temeljem rješenja nadležnog centra za socijalnu skrb.

Tijekom 2011. godine u tretmanu ustanove bilo je 152 korisnika. Od toga broja 3 korisnika su s područja Osječko-baranjske županije.

U Savjetovalištu "Zajednice Susret" u Đakovu tijekom 2011. godine obavljeno je 58 edukacijsko-terapijskih razgovora s 26 zainteresiranih osoba. Savjetodavno je tretirano 12 obitelji.

Uz redovnu savjetodavnu aktivnost u Savjetovalištu se obavljala i priprema ovisnika za smještaj u terapijske centre. Nastavljene su i aktivnosti u realizaciji Programa "Ostani čist". U okviru tog Programa, u osnovnim školama nastavljena je s radom Škola za roditelje, održane su edukativne radionice u čiji su rad bili uključeni roditelji učenika petih razreda te su održane tribine za učenike sedmih i osmih razreda.

Udruga za borbu protiv ovisnosti "NE - OVISNOST" osnovana je 2003. godine na inicijativu rehabilitiranih ovisnika i bavi se svim oblicima borbe protiv ovisnosti. Kroz svoje aktivnosti Udruga tretira ovisnosti o drogama i drugim sredstvima, alkoholu te kockanju. Područja rada Udruge su prevencija, rehabilitacija, resocijalizacija i smanjenje šteta i posljedica nastalih ovisnošću.

U sklopu Udruge djeluje Terapijska zajednica u Vrbici, Savjetovalište u Osijeku, Stambena zajednica u Osijeku te Uslužno proizvodna zadruga "Neos".

Udruga je u 2011. godini provela sljedeće projekte:

NAZIV PROJEKTA	CILJ PROJEKTA	IZVOR FINANCIRANJA	FINANCIRANI IZNOS	POSTIGNUTI REZULTATI
"Prevenција 2011"	Prevenција ovisnosti	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	80.000,00 kn	-221 korisnik projekta - učenika srednjih škola je upoznato sa različitim ponašajima koja mogu dovesti do ovisnosti -51 korisnik, učenika osnovanih škola je ovladalo tehnikama kreativnog i manualnog izražavanja -76 roditelja upoznato je s osnovnim aspektima uloge u prevenciji, prepoznavanju i kurativi ovisnosti
"Drogastop Osijek"	Motiviranje ovisnika za odlazak u terapijske zajednice ili u neke druge tretmane liječenja	Grad Osijek	15.000,00 kn	-156 korisnika projekta je dobilo informaciju o mogućnostima liječenja od ovisnosti -52 korisnika-ovisnika je smješteno u terapijsku zajednicu -2 korisnika-ovisnika je smješteno u bolničke programe detoksikacije

"Stambena zajednica"	Resocijalizacija rehabilitiranih ovisnika	Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH	28.000,00 kn	-11 korisnika rehabilitiranih ovisnika je integrirano u društvo
"Anti Virus Osijek"	Smanjenje šteta nastalih kao posljedica ovisnosti	Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	100.000,00 kn	-u centru Osijeka stavljen je u funkciju Dnevni boravak "Ne-ovisnost", mjesto u kojem se ovisnici ali i druge marginalizirane skupine ljudi mogu osjećati dostojanstveno, koristiti besplatne pravne savjete, dobiti sterilni IV pribor, informirati se o mogućnostima liječenja -u cilju prevencije širenja krvno/spolno prenosivih bolesti podijeljeno je 176 kompleta koji sadržavaju IV pribor i prezervativ
"Novi početak"	Smanjenje recidivizma u ovisnosti i počinjenju kaznenih djela kod osuđenih ovisnika koji se nalaze na izdržavanju zatvorskih kazni u Zatvoru u Osijeku	Udruga "Ne-ovisnost"	volonterski angažman	-u Zatvoru u Osijeku je formirana stabilna grupa samopomoći i podrške koja broji 10 ovisnika/apstinenata i koja se održava jednom tjedno

- Prevencija

Rad na prevenciji ovisnosti u 2011. godini temeljio se na uspješno provedenom projektu "Prevencija 2011." Osnovni cilj navedenog projekta je bio prevencija ovisnosti kod učenika osnovnih i srednjih škola te senzibiliziranje roditelja i šire javnosti na problematiku ovisnosti. Pored toga, cilj navedenog projekta je bio i osposobiti mlade za samostalno osmišljavanje, organiziranje i provođenje slobodnog vremena kao načina prevencije rizičnih ponašanja koja mogu dovesti do ovisnosti.

Aktivnosti, ciljevi te postignuti rezultati projekta "Prevencija 2011." su:

AKTIVNOST	CILJ AKTIVNOSTI	POSTIGNUTI REZULTATI
"Crveni telefon"	Pružiti potrebnu informaciju mladima i roditeljima kako se u određenim situacijama, kada je u pitanju droga, alkohol, kockanje/klađenje postaviti, koji su pokazatelji eventualne zlouporabe droga	Zabilježeno je 127 telefonskih poziva te je pružena adekvatna informacija kako se postaviti i ponašati u kriznim situacijama u kojima su prisutni elementi ovisnosti.
"Medijska kampanja"	Podizanje svijesti cjelokupne društvene javnosti o problemu ovisnosti	Podijeljeno 1000 komada tiskanih informativnih letaka u kojima su opisane droge, posljedice koje nastaju njenim korištenjem te o vrsti i oblicima pomoći za ovisnike o drogama.

Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga 26. lipnja	Ukazivanje na problematiku ovisnosti, senzibiliziranje javnosti na istu te destigmatizacija ovisnika	Dostojanstvenom i simboličnom šetnjom 26. lipnja kroz osječku Tvrđu, uz upaljene 152 svijeće koje simboliziraju broj umrlih od posljedica zlouporabe droga u 2010. godini, na izravan je način javnosti i mladima prenesena jasna poruka da droga ubija. Uz brojne građane, u događaju je sudjelovao i Gradonačelnik Osijeka. U sklopu aktivnosti 27. lipnja u dvorani Hrvatske Gospodarske komore, održano je predavanje prof. dr. Vladimira Gruden.
Obilježavanje 12. kolovoza, Međunarodnog dana mladih	Ukazivanje na problematiku ovisnosti, senzibiliziranje javnosti na istu te destigmatizacija ovisnika	Na osječkoj promenadi uz prigodan glazbeni program, mladima je predstavljen projekt "Prevenција 2011", Udruge "Ne-ovisnost" te im je ukazano na štetnost droga i alkohola.
Obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti	Ukazivanje na problematiku ovisnosti, senzibiliziranje javnosti na istu te destigmatizacija ovisnika	20. studenog 2011. godine na Trgu Sv. Trojstva u Tvrđi upriličena je provokativna instalacija (beživotno tijelo mlađe ženske osobe umrle od posljedica predoziranja heroinom) kako bi mladima na što izravniji način prenijeli poruku da droga ubija.
Kreativne radionice za učenike-izrada nakita, suvenira, predmeta od drveta, radionica digitalne fotografije i tehnika "decoupage"	Poticanje kreativnog razvoja mladih kroz manuelni izraz te učenje vještina kao moguće aktivnosti u provođenju slobodnog vremena	Kroz ovu aktivnost 51 učenik je savladao vještine kreativnog i manualnog izražavanja.
Radionice za učenike osnovnih i srednjih škola "Opasnosti i učinci ovisnosti"	Podizanje stupnja svijesti kod mladih vezano za opasnosti i zamke koje ih mogu odvesti u zarobljeništvo ovisnosti i kako se adekvatno i zrelo postaviti kada i ako im droga bude ponuđena	221 korisnik ove aktivnosti je upoznat sa štetnostima droga, alkohola i kocke/klađenja te kakva ponašanja i oblici zabave nesvjesno mogu dovesti do razvoja ovisnosti.
Uloga roditelja u prevenciji i suzbijanju ovisnosti	Podizanje stupnja svijesti kod roditelja o opasnostima i učincima ovisnosti, kako prepoznati određene pokazatelje koji upućuju na zlouporabu supstanci koje mogu razviti ovisnost	76 roditelja upoznato je s osnovnim aspektima uloge u prevenciji, prepoznavanju i kurativi ovisnosti

- Područje liječenja i socijalnog tretmana (rehabilitacija)

U 2011. godini je u program oporavka i psihosocijalne rehabilitacije, koji se provodi u Terapijskoj zajednici "Ne-ovisnost" u Vrbici, bilo uključeno 79 korisnika, od kojih je 16 korisnika uspješno završilo navedeni program.

Resocijalizacija se provodi kroz projekt "Stambena zajednica", a koji ima za cilj postupnu integraciju u društvo rehabilitiranih ovisnika koji su završili psihosocijalni program oporavka i rehabilitacije od ovisnosti u TZ "Ne-ovisnost" ili u nekoj drugoj zajednici ili ustanovi. 12 korisnika-rehabilitiranih ovisnika je bilo uključeno u navedeni program/projekt, od toga je 11 korisnika uspješno isti završilo.

- Područje smanjenja štete nastale kao posljedica zlouporabe droga

Kroz program smanjenja šteta nastalih kao posljedica zlouporabe droga, udruga "Ne-ovisnost" od 1. lipnja 2011. godine provodi Projekt "Anti Virus Osijek". Glavni cilj Projekta je smanjenje zdravstvenih šteta nastalih kao posljedica zlouporabe droga i ovisnosti. Daljnji cilj je prevencija zaraze i širenja HIV-a/AIDS-a i drugih krvno prenosivih bolesti i infekcija. U sklopu Projekta u centru Osijeka dana 27. listopada 2011. godine otvoren je i stavljen na raspolaganje korisnicima - ovisnicima ali i drugim marginaliziranim skupinama Dnevni boravak "Ne-ovisnost". To je mjesto u kojem se njegovi korisnici, bez obzira na probleme ovisnosti s kojima su suočeni i stil života koji žive, osjećaju dostojanstveno i gdje svakodnevno mogu dobiti čisti i sterilni pribor za IV aplikaciju droga (šprice, kuhala, sterilnu vodu i sl.), nadalje, gdje mogu konzumirati medije (dnevni tisak, Internet i tv), tuširati se, previti površinske rane, dobiti besplatne pravne savjete, ali i informirati se o načinima i mogućnostima liječenja od ovisnosti i drugim bolestima. Od 27. listopada do 15. prosinca 2011. godine, Projekt "Anti Virus Osijek" i Program smanjenja šteta, nastalih kao posljedica zlouporabe droga i ovisnosti "Ne-ovisnost" je koristilo 89 korisnika.

S obzirom na problem **ovisnosti o alkoholu** koji je posljednjih godina posebno izražen, a naročito kod mladih osoba, ove godine je po prvi puta pribavljeno izvješće o problematici ovisnosti o alkoholu u skraćenom obliku.

Problematika ovisnosti o alkoholu nije sustavno uređena, pa se s ovisnicima o alkoholu, kao pojedinačnim slučajevima, susreću pojedine ustanove i civilne udruge kada im se ovisnici sami jave i zatraže pomoć, ili budu upućeni od nadležnih tijela.

U nastavku se daju izvješća pojedinih ustanova i udruga.

Odjel za socijalnu psihijatriju Klinike za psihijatriju KBC Osijek dostavio je sljedeće izvješće.

Svima je poznata činjenica da je alkoholizam ovisnost koja nastaje zbog neumjerene uporabe alkoholnih pića, a izravno ili neizravno ugrožava najvitalniji dio pučanstva.

Prekomjerno pijenje alkohola može imati značajna štetna djelovanja na tjelesno, psihičko i društveno zdravlje pojedinaca, obitelji i zajednice. Alkoholizam je jedan od najvećih problema suvremene socijalne psihijatrije, ali i društva u cjelini. Od svih psihijatrijskih slučajeva na alkoholizam otpada 20 posto.

Konsumacija alkohola i učestalost teškog pijenja povezana je s povećanim rizikom nesreća, uključujući nesreće u prometu, kriminalnim ponašanjem, obiteljskim i seksualnim nasiljem i ozljeđivanjem kako sebe tako i drugih te povećanom riziku samoubojstva.

U Hrvatskoj je oko 300.000 alkoholičara, a oko milijun ljudi pati zbog alkoholizma. Godišnje se regrutira oko 8 000 novih alkoholičara, a oko 7.500 se liječi hospitalno. Alkohol je treći po redu zdravstveni problem (iza vaskularnih poremećaja i malignih bolesti). Naša je zemlja s 11 litara čistog alkohola po glavi stanovnika na godinu pri vrhu Europskih zemalja po potrošnji alkohola (peta). U Hrvatskoj, omjer broja muškaraca i žena alkoholičara prije 40 godina bio je 6:1, a sada iznosi oko 3,5:1.

Liječenje ovisnosti o alkoholu je dugotrajan i složen postupak koji se tek jednim početnim dijelom usko veže uz zdravstvenu odnosno psihijatrijsku djelatnost. Dugogodišnji rehabilitacijski i resocijalizacijski proces, tijekom kojega je potrebno promijeniti ponašanje i usvojiti nov način života bez alkohola, provodi se u skupinama koje su organizirane kao udruge građana, u nas pod opće poznatim nazivom klubovi liječenih alkoholičara (KLA). U Osijeku postoje 4 KLA smještenih u prostore gradskih četvrti: KLA Tvrđa, KLA Donji grad, KLA Retfala i KLA Osijek na Jugu II. Stručni suradnici od početka djelovanja KLA rade volonterski.

Radi usporedbe, daje se prikaz stanja u 2011. godini u odnosu na 2006. godinu.

	Ambulantno liječeni	Hospitalno liječeni	Broj žena od ukupnog broja hospitalno liječenih alkoholičara
2006.	131	160	17
2011.	385	385	34

U Centar za zdravstvenu zaštitu mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti u Osijeku u 2011. godini zbog problema ovisnosti o alkoholu javila se samo jedna osoba. Napominje se da ima ovisnika koji uz primarnu drogu kao sekundarnu konzumiraju alkohol.

Prema saznanjima **Društva Crvenog križa** na području Osječko-baranjske županije nema cjelovite evidencije ovisnika o alkoholu. Ono što je evidentno, a što su uočili kroz rad u školama i kroz dežurstva njihovih volonterskih ekipa na raznim manifestacijama gdje su se okupljale mlade osobe (od 14 do 19 godina) je činjenica da sve više mladih konzumira alkoholna pića te da to postaje opće prihvaćeno ponašanje kod mladih osoba, a što će u budućnosti zasigurno rezultirati povećanim brojem ovisnika o alkoholu i to mladih osoba. Sukladno tome mišljenja su da treba pojačati aktivnosti prevencije alkoholizma i to upravo s mladima počevši od osnovnih škola. Crveni križ provodi radionice, parlaonice i tribine u osnovnim i srednjim školama na temu prevencije ovisnosti, ali ne vodi evidenciju ovisnika. S ovisnicima se radi i u Savjetovalištu za prevenciju ovisnosti u Osijeku i Valpovu, kroz individualne i grupne tretmane koje provode stručni timovi Savjetovališta koji su educirani na Klinici za psihijatriju Kliničke bolnice "Sestre milosrdnice" u Zagrebu.

Savjetovalište Gradskog društva Crvenog križa Osijek imalo je tijekom 2011. godine u tretmanu ukupno 10 osoba vezano uz probleme s konzumacijom alkohola (5 žena i 5 muških osoba) koji su bili uključeni u ukupno 61 tretman. Bilježi se pad korisnika u odnosu na 2010. kada je pomoć vezano uz ovisnost o alkoholu zatražilo 27 osoba (20 muških i 7 ženskih osoba) koje su bile uključene u ukupno 71 tretman.

Udruga liječenih alkoholičara Valpovštine osnovana je 1969. godine. Terapijskim sastancima prisustvuje 15-20 ovisnika o alkoholu, ali i o drugim sredstvima ovisnosti, s članovima njihovih obitelji. Kroz ove godine, u Udrugu je bilo učlanjeno 334 osobe, 311 muških i 23 ženskih osoba. Umrle su 93 člana. Kroz Klub je do sada prošlo, zajedno s članovima obitelji, oko 1300 osoba. Ovisnici dolaze zbog zdravstvenih problema, prijetnje otkazom ili rastavom braka, te radi sudske odluke o mjeri obveznog liječenja. Daleko veći broj je onih koji imaju problem, ali se ne liječe.

Zbog nepostojanja klubova liječenih alkoholičara na područjima nekih drugih općina ili gradova, osim s njihovog područja, dolazili su i dalje dolaze i ovisnici s područja Osijeka, Donjeg Miholjca, Marjanaca, Podgajaca i dr.

Udrugi za borbu protiv ovisnosti "Ne-ovisnost" u 2011. godini obratilo se 10 osoba sa problemom ovisnosti o alkoholu i iste su uključene u program psihosocijalne rehabilitacije od ovisnosti u Terapijsku zajednicu koja djeluje u mjestu Vrbica. Njihovi korisnici dolaze iz cijele Hrvatske ali i šire. Kada su u pitanju ovisnici o alkoholu, oni se upućuju u Udrugu uglavnom preko centara za socijalnu skrb i bolničkih ustanova.

Centri za socijalnu skrb na području Županije nemaju evidentirane ovisnike o alkoholu. Napominje se da je kod nasilja u obitelji često prisutan i alkohol.

IV. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Promatrajući problematiku zlouporabe droga na području Osječko-baranjske županije, izvješća i nadalje pokazuju niz negativnih trendova kao što su snižavanje dobne granice uzimatelja droga, povećan trend uzimanja tzv. težih droga među mladima te eksperimentiranje s raznim vrstama droga. Registrirane su sve mlađe dobne skupine opijatskih ovisnika, a koji su rezultat sve ranijeg eksperimentiranja i konzumacije tzv. "lakih" droga, kao i vrlo liberalnog stava prema konzumacijama istih i neznanja o štetnostima u populaciji mladih, ali u drugim društvenim sferama.

Do 2009. godine evidentirana je prevaga tzv. neopijatskih ovisnika. Od 2010. godine omjer je znatno promijenjen u korist opijata i iznosio je 2,75:1, dok je taj omjer u 2011. godini iznosio 3,62:1.

Prema Izvješću Županijskog državnog odvjetništva broj kaznenih prijava zbog kaznenih djela zlouporabe droga identičan je broju iz 2010. godine (164). No bez obzira na tu činjenicu, proizlazi da je zadržan povećani broj prijava u odnosu na 2009. godinu kada je bilo 20,5% manje prijavljenih osoba što, imajući u vidu prisutnost droge na ovim prostorima, upućuje na kvalitetniji rad policije u obradi ove vrste kriminaliteta.

Uz drogu, sve veće mjesto zauzimaju i druge bolesti ovisnosti, među mladima naročito alkohol, ali i kocka, klađenje, pa i ovisnost o internetu i sl.

Iz Izvješća Društva Crvenog križa evidentno je da sve više mladih konzumira alkoholna pića te da to postaje opće prihvaćeno ponašanje kod mladih osoba, a što će u budućnosti zasigurno rezultirati povećanim brojem ovisnika o alkoholu i to mladih osoba.

Smatramo da ovim problemima još uvijek nije posvećena dovoljna pozornost te da s preventivnim aktivnostima treba započeti već u dječjim vrtićima, a s pojačanim aktivnostima nastaviti kako u osnovnim školama, tako i u srednjim školama.

Raduje činjenica da se na području Županije, uz županijski Centar za prevenciju koji je temeljna institucija za ovu vrstu djelatnosti, razvija sve više mreža i drugih subjekata koji se bave intenzivno ovom problematikom, kao što su društva Crvenog križa, različite civilne udruge, komune.

U izradi ovog Izvješća korištena su izvješća i podatci ustanova, nadležnih tijela i civilnih udruga.